

U S N E S E N Í

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Jedličkové a soudů JUDr. Kateřiny Mrázové, Ph.D., a Mgr. Petra Pospíšila v právní věci žalobce **T. P.**, právně zast. JUDr. Petrem Kočím, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 1, Opletalova 1535/4, proti žalovanému **Nejvyššímu soudu ČR**, se sídlem v Brně, Burešova 571/20, o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu,

t a k t o :

- I. Žaloba ze dne 7.1.2011 na ochranu proti nečinnosti žalovaného, spočívající v nevyřízení žalobcovy žádosti o informace ze dne 1.12.2010 i ve zbývajícím rozsahu, **se o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Žalobou ze dne 7. 1. 2011 se žalobce ve smyslu § 79 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhal ochrany před nečinností žalovaného, kterou spatřoval v neposkytnutí všech požadovaných informací, které po žalovaném požadoval podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“), a s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10.

V žalobě zejména uváděl, že žádostí ze dne 1. 12. 2010 požádal podle InfZ o zaslání seznamu soudců žalovaného, kteří byli ke dni 17. 11. 1989 členy nebo kandidáty Komunistické strany Československa (dále též „KSČ“). Přípisem ze dne 20. 12. 2010 žalovaný žádosti částečně vyhověl, když žalobci sdělil, že členem KSČ byl ke dni 17. 11. 1989 JUDr. Petr Hrachovec a k tomu označil dalších 16 soudců žalovaného, kteří členy KSČ k předmětnému datu nebyli. Z důvodu, že žádosti bylo vyhověno pouze zčásti a nebylo vydáno ani rozhodnutí o jejím odmítnutí, podal žalobce dne 20. 12. 2010 na postup žalovaného stížnost ve smyslu ustanovení § 16a odst. 1 písm. c) InfZ, ve které navrhl, aby v případě, že věc nebude vyřešena cestou autoremedury, nadřízený orgán postupem předpokládaným ustanovením § 16a odst. 6 písm. b) InfZ žalovanému přikázal, aby ve lhůtě 15 dnů žádost o informace vyřídil. Na základě této stížnosti předsedkyně žalovaného žalobci zaslala přípis označený jako rozhodnutí ze dne 6. 1. 2011, č.j. Zin 20/2010, jímž mu sdělila, že podle ustanovení § 16a odst. 6 písm. c) InfZ žalobcovu věc přebírá, a poskytla mu

informace o tom, kteří soudci byli ke dni 17. 11. 1989 členy KSČ (výrok č. I), resp. kteří soudci ke dni 17. 11. 1989 nebyli členy KSČ (výrok č. II). Žalobce však při porovnání jmen soudců uvedených ve výroku rozhodnutí předsedkyně žalovaného a přehledu soudců zařazených do kolegií žalovaného, dostupného na internetových stránkách žalovaného, zjistil, že mu nebyly poskytnuty požadované informace o všech soudcích. Vedle toho předsedkyně žalovaného žalobci opomněla poskytnout informaci, kteří ze soudců žalovaného byli v předmětné době kandidáty vstupu do KSČ. Žalobce se proto domníval, že za situace, kdy ani stížnost nevedla k poskytnutí úplných informací, nezbylo mu než se obrátit na soud se správní žalobou na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Doplnil, že ustanovení § 14 odst. 5 písm. d) InfZ stanoví, že o žádosti o informace musí povinný subjekt rozhodnout ve lhůtě 15 dnů od jejího doručení. Ustanovení § 16a odst. 1 písm. b) InfZ zakotvuje prostředek na ochranu před nečinností povinného subjektu prvního stupně - stížnost, kterou je povinný subjekt povinen předložit do 7 dnů nadřízenému orgánu; nadřízený orgán musí o stížnosti rozhodnout do 15 dnů od jejího předložení povinným subjektem. Proti rozhodnutí o stížnosti není přípustný žádný opravný prostředek, takže nevede-li ani uplatnění tohoto prostředku k vyřízení žádosti, žalobci nezbylo, než domáhat se ochrany proti nečinnosti povinného subjektu správní žalobou. Pro určení nadřízeného orgánu žalovaného bylo podle žalobce stěžejní ustanovení § 120 odst. 2 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o soudech a soudcích“), podle něhož státní správu Nejvyššího soudu ČR vykonává Ministerstvo spravedlnosti, a to prostřednictvím předsedy tohoto soudu. Odkaz předsedkyně žalovaného v rozhodnutí na § 20 odst. 5 InfZ byl tedy lichý, podobně jako bylo nesprávné označení jejího přípisu, který v souladu s ustanovením § 16a odst. 6 písm. c) InfZ měl mít procesní formu usnesení, nikoliv rozhodnutí. Bez ohledu na tyto drobné formální vady je zřejmé, že žalovaný žalobci požadované informace poskytl pouze zčásti, aniž by o zbytku žádosti (informace o dalších 21 soudcích) vydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Z toho podle žalobce vyplynulo, že jsou naplněny podmínky ustanovení § 79 odst. 1 s. ř. s., tzn. bezvýsledné vyčerpání prostředků, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k ochraně žalobce proti jeho nečinnosti. Podle žalobce je přitom třeba argumentaci předsedkyně žalovaného v předmětném rozhodnutí odmítnout s odkazem na body 173 – 174 nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10. Z hlediska žalobce bylo přitom nevýznamné, jakými způsoby si žalovaný požadované informace opatří. Předsedkyně žalovaného se mýlila, pokud dovozovala, že neposkytnutí údaje o členství nebo kandidatuře do KSČ není porušením povinností soudce ve smyslu § 80 zákona o soudech a soudcích. Pokud Ústavní soud vyslovil, že informace o soudcově minulosti musejí být v tom rozsahu, který je předmětem žádosti o informace, každému dostupné, nelze než dovodit, že soudce, který tyto informace o své minulosti tají, svým jednáním snižuje důvěru v soudnictví, zavdává důvod ke zpochybnění své nestrannosti, čímž ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudu. Z výše uvedených důvodů žalobce výslovně navrhl, aby soud přikázal žalovanému vyřídit žalobcovu žádost o informace ze dne 1.12.2010 do 25 dnů od právní moci rozsudku i ve zbývajícím rozsahu (tzn. i ve vztahu k soudcům Nejvyššího soudu JUDr. Františku Balákovi, JUDr. Janu Bláhovi, JUDr. Václavu Dudovi, JUDr. Janu Eliášovi, JUDr. Miroslavu Ferákovi, JUDr. Haně Gajdziokové, JUDr. Karlu Haschovi, JUDr. Jiřímu Horákovi, JUDr. Františku Hrabcovi, JUDr. Ing. Janu Huškovi, JUDr. Pavlu Krbkovi, JUDr. Michalu Miklášovi, JUDr. Zdeňku Novotnému, JUDr. Pavlu Příhodovi, JUDr. Františku Púrymu, JUDr. Josefu Rakovskému, JUDr. Marii Rezkové, JUDr. Stanislavu Rizmanovi, JUDr. Petru Šabatovi, JUDr. Eduardu Teschlerovi a JUDr. Ivaně Zlatohlávkové, resp. ve vztahu k tomu, kteří soudci Nejvyššího soudu byli ke dni 17. 11. 1989 kandidáty KSČ).

Na výzvu zdejšího soudu zaslal žalovaný k žalobě písemné vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že poskytnutí informací o členství soudců v KSČ není informací, která by spadala pod režim InfZ. Tento zákon v § 2 vymezuje základní informační povinnost ve vztahu k těm informacím, které se vztahují k působnosti příslušného orgánu veřejné moci. Působnost žalovaného je vymezena v čl. 90 Ústavy a dále je rozvedena v zákoně o soudech a soudcích a v procesních předpisech (občanském soudním řádu, trestním řádu). I pokud by byla působnost soudů dle citovaných předpisů vykládána maximálně extenzivně, nezahrnuje podle žalovaného evidenci informací, které žalobce požaduje. Žalovaný dodal, že jmenování soudců je v souladu s principem dělby moci svěřeno výhradně moci výkonné; žalovaný se na procesu jmenování soudců nepodílí. S ohledem na skutečnost, že soudci jsou v zásadě neodvolatelní, není důvodu pro to, aby soudy evidovaly požadované údaje. Co se týče žalobcem uváděného nálezu Ústavního soudu sp. sn. I. ÚS 517/10, ten podle žalovaného neřeší otázku procesního režimu ani hmotněprávní kvalifikace požadovaných informací. Citovaný nálezn pouze konstatuje porušení práva na informace v obecné rovině, aniž by předvídal, v jakém procesním režimu má být toto právo saturováno nebo jak má být požadovaná informace kvalifikována z hlediska zákonného režimu. Z odstavce 173 nálezu nicméně plyne, že pokud orgán požadovanou informací nedisponuje, má se za účelem dosažení ústavně souladného stavu snažit tento stav změnit např. vyžádáním požadovaných informací od svých soudců, popř. jinými cestami. K tomu žalovaný doplnil, že soudcům žalovaného byl dne 9. 12. 2010 zaslán e-mail (a následně dne 10. 12. 2010 i dopis), ve kterém byli požádáni o poskytnutí informací o jejich členství v politických stranách, a také o souhlas se zpřístupněním takových informací třetím osobám. Reakce soudců Nejvyššího soudu jsou zřejmé ze správního spisu. Na základě údajů poskytnutých soudci (se souhlasem k jejich uveřejnění) poskytl tiskový mluvčí Nejvyššího soudu jako orgán prvního stupně některé informace. Za účelem vyřízení stížnosti žalobce na postup tiskového mluvčího přistoupila předsedkyně Nejvyššího soudu k nahlédnutí do osobních spisů soudců, kteří informaci o svém členství v KSČ neposkytli. Nahlédnutím bylo zjištěno, že osobní spisy poskytují důvěryhodné informace o členství v KSČ (opírající se o jejich vlastní vyjádření) pouze u některých soudců. U soudců uvedených v petitu žaloby se však ani takto nepodařilo otázku členství v KSČ postavit najisto. Protože nahlédnutím do osobních spisů předsedkyně žalovaného vyčerpala možnost zjistit uvedenou informaci ze zdrojů Nejvyššímu soudu dostupných, poskytla žalobci informaci uvedenou v napadeném rozhodnutí. Žalovaný dodal, že jakkoliv se hmotněprávní kvalifikace požadované informace zcela vymyká režimu InfZ, aplikoval žalovaný procesní režim tohoto zákona. Důvodem aplikace je analogická aplikace nejvhodnějšího procesního režimu za situace, kdy jiná procesní úprava není příhodná. Stejně tak žalovaný dodal, že informace o členství soudců v KSČ uveřejnilo na svých internetových stránkách rovněž Ministerstvo spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že ministerský seznam obsahuje údaje o více soudcích, má žalovaný za to, že Ministerstvo spravedlnosti disponuje podrobnějšími informacemi o členství soudců v KSČ než žalovaný. Lístkovým katalogem členů KSČ disponuje podle žalovaného i Národní archiv. Žalobce je tedy schopen získat požadované informace od jiného státního orgánu. Z tohoto důvodu není ohrožena realizace práva žalobce na uvedenou informaci ve smyslu čl. 17 Listiny základních práv a svobod, neboť existují státní orgány, které požadovanými informacemi disponují. Žalovaný k tomu doplnil, že povinnost evidovat členství soudců v KSČ ke dni 17. listopadu 1989 neplyne žalovanému ze žádného zákona a žalovaný předmětné údaje k výkonu své působnosti nepotřebuje. Žalovaný dále poukázal na to, že u některých soudců je - často na základě nahodilých historických skutečností - známo, zda byli ke dni 17. 11. 1989 členy KSČ, zatímco u jiných soudců to známo není. Popsaný stav je podle názoru žalovaného ve svých důsledcích v rozporu s principem rovnosti před zákonem. Žalovaný je přitom názoru, že problém působení soudců - členů KSČ, jakož i všech soudců, kteří se v období totality zpronevěřili soudcovskému poslání, vyřešil zákonodárce již v zákoně č. 335/1991 Sb.

Uplynutím lhůty k odvolání dle § 67 tohoto zákona se přitom aktivizoval základní atribut funkce soudce, kterým je jeho nezávislost, a to s tím důsledkem, že nelze nadále u kteréhokoli soudce minulého režimu, i kdyby byl členem KSČ, zpochybňovat jeho mravní a odbornou způsobilost. Ostatně údaj o členství v KSČ není předpokladem výkonu funkce soudce (§ 60 zákona o soudech a soudcích) a jeho neposkytnutí nemůže představovat ohrožení důvěry v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudce. Výše uvedené přitom podle žalovaného platí obdobně i pro otázku, zda soudci Nejvyššího soudu byli ke dni 17. 11. 1989 kandidáty KSČ. Žalovaný závěrem svého vyjádření uvedl, že považuje zvolený prostředek ochrany práva (žalobu proti nečinnosti) za nevhodný a právně nepřípustný; žalobce se měl, pokud nesouhlasil s věcným vypořádáním, bránit klasickou žalobou na zrušení rozhodnutí. S odkazem na výše uvedené žalovaný navrhl, aby žaloba byla zamítnuta.

Žalobce podal k vyjádření žalovaného repliku, ve které zejména uvedl, že jestliže by byl Ústavní soud téhož názoru jako žalovaný, nemohl by ústavní stížnosti stěžovatele (totožného se žalobcem v rozhodované věci) vyhovět. Podle žalobce požadované informace bez nejmenších pochyb podléhají režimu InfZ a povinností žalovaného proto bylo žádost o ně v souladu s tímto zákonem vyřídit. Pokud má žalovaný za to, že požadované informace se nevztahují k jeho působnosti, je třeba ho podle žalobce odkázat na předmětný nálezk Ústavního soudu, který se s touto námitkou vypořádal a dovodil, že ani ona nemůže být důvodem k odepření informací o komunistické minulosti soudců. Podle žalobce přitom není myslitelné, aby povinný subjekt odmítl žádost o informace jinak než v procesním režimu tohoto zákona. Povinný subjekt je povinen poskytovat veškeré informace vztahující se k jeho působnosti, které nespádají pod exempci vymezenou v § 7 - § 11 InfZ. Ostatně z bodu 173 předmětného nálezu Ústavního soudu jednoznačně plyne, že informace o komunistické minulosti soudců lze požadovat v režimu InfZ a pokud soudy snad těmito informacemi dočasně nedisponují, je jejich povinností si je opatřit. K označenému seznamu Ministerstva spravedlnosti žalobce uvedl, že tento je ministerstvem výslovně označen jako neúplný a v seznamu je výslovně uvedeno, že neobsahuje údaje o kandidatuře soudců do KSČ, v důsledku čehož žalobce všechny požadované informace z něj získat nemůže. Poukázal i na § 8a InfZ ve spojení s ustanovením § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Co se pak týče seznamu vedeného Národním archivem, ten nemůže žalobce využít z toho důvodu, že nezná (a nemůže si ani nijak opatřit) údaje potřebné k identifikaci jednotlivých soudců působících u žalovaného (zejména jejich datum narození, resp. rodné číslo a rodné příjmení). O informace z tohoto seznamu měl požádat žalovaný, čímž by dostal povinnosti obsažené v odstavci 175 předmětného nálezu Ústavního soudu. Žalobce dále poukázal na instrukci Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. 12. 1999, kterou se provádějí některá ustanovení InfZ. Pokud žalovaný tvrdí, že žádost o informace byla odložena postupem podle ustanovení § 14 odst. 5 písm. b) InfZ, žalobce podotýká, že novelou z r. 2006 byl tento důvod podřazen pod písm. c), takže žalovaný, který opakovaně tento důvod označuje jako písm. b), pracuje zřejmě s neaktuálním zněním InfZ, přičemž z předmětných aktů žalovaného není znatelné, že by žalovaný zamýšlel vůči žalobci tento postup zvolit; text těchto písemností neobsahuje ani odkaz na ustanovení § 14 odst. 5 písm. c) InfZ, ani takové jazykové vyjádření, ze kterého by bylo možno závěr o odložení žádosti z tohoto důvodu dovodit. Závěrem žalobce uvedl, že i v případě, že by snad žalovaný žádost žalobce odložil, procesním prostředkem obrany by byla i tehdy stížnost ve smyslu § 16a odst. 1 písm. b), příp. c) InfZ. Jestliže pak podaná stížnost nevedla k nápravě, je na místě žalovat povinný subjekt na nečinnost, nikoli na nezákonnost rozhodnutí, jak uvádí žalovaný závěrem vyjádření. Uzavřel, že za daných okolností mu nezbyvá než na žalobě setrvat.

Z připojeného správního spisu pro krajský soud vyplynulo, že žalobce žádostí ze dne 1. 12. 2010 doručenou Nejvyššímu soudu dne 1. 12. 2010 požadoval ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10, a s odkazem na InfZ poskytnutí seznamu všech soudců Nejvyššího soudu ČR, včetně soudců případných poboček, kteří byli ke dni 17. 11. 1989 členy KSČ, popř. kandidáty KSČ. Na tuto žádost odpověděl tiskový mluvčí Nejvyššího soudu (Ing. Petr Knötig) přípisem ze dne 20. 12. 2010, ve kterém žalobci sdělil, že členem KSČ byl ke dni 17. 11. 1989 JUDr. Petr Hrachovec, a dále označil dalších 16 soudců, kteří členy KSČ nebyli. Tiskový mluvčí Nejvyššího soudu dále uvedl, že údaj o členství v KSČ ke dni 17. 11. 1989 není chráněným citlivým osobním údajem, nicméně to nic nemění na podmínkách InfZ, že musí jít o informace vztahující se k působnosti subjektu, kterými povinný disponuje, a nebo je povinen disponovat. Otázku, kdo a za jakých podmínek je povinným subjektem k poskytnutí takové informace, bude teprve muset řešit Nejvyšší správní soud v dalším řízení. Navíc poskytnutí informace o členství v KSČ ke dni 17. 11. 1989 není podmínkou výkonu funkce soudce a takový údaj není v osobních spisech soudců evidován. Proto se předsedkyně Nejvyššího soudu obrátila na své kolegy se žádostí o poskytnutí těchto údajů, a také o vyslovení souhlasu s jejich zpřístupněním třetím osobám. Ve správním spisu se dále nachází podání žalobce doručené žalovanému dne 21. 12. 2010 nazvané „Stížnost na postup povinného subjektu při poskytování informací“ (sepsané dne 18. 12. 2010), ve kterém žalobce uvedl, že z důvodu, že žádosti bylo vyhověno pouze zčásti a nebylo vydáno ani rozhodnutí o jejím odmítnutí, žadateli nezbývá než podat na postup žalovaného stížnost ve smyslu ustanovení § 16a odst. 1 písm. c) InfZ a navrhnout, aby v případě, že věc nebude vyřešena cestou autoremedury ve smyslu ustanovení § 16a odst. 5 téhož zákona, nadřízený orgán postupem předpokládaným ustanovením § 16a odst. 6 písm. b) InfZ žalovanému přikázal, aby ve lhůtě 15 dnů žádost o informace vyřídil (i ve vztahu k dosud neposkytnutým informacím). Ve správním spisu se rovněž nachází podání žalobce doručené žalovanému dne 21. 12. 2010 nazvané „Odvolání proti rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2010“, ve kterém žalobce uvedl, že z důvodu, že žádosti bylo vyhověno pouze zčásti a nebylo vydáno rozhodnutí o jejím odmítnutí, podává stížnost na postup žalovaného ve smyslu ustanovení § 16a odst. 1 písm. c) InfZ. Protože však přípis připouští rovněž interpretaci, že se jedná v materiálním smyslu o rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace ve smyslu § 15 InfZ, podává žalobce z opatrnosti v rozsahu, ve kterém byla žádost zamítnuta, odvolání ve smyslu § 16 InfZ a navrhuje, aby odvolací orgán rozhodnutí zrušil a věc vrátil povinnému subjektu k novému projednání a rozhodnutí.

Ve správním spisu se dále nachází správní akt předsedkyně Nejvyššího soudu ze dne 6. 1. 2011, č. j. Zin 20/2010 (nazvaný „Rozhodnutí“), kterým bylo vysloveno, že podle ustanovení § 16a odst. 6 písm. c) InfZ žadatelovu věc přebírá a poskytuje následující informace:

„Výrok I. - Ke dni 17. 11. 1989 byli členy KSČ tyto soudci: JUDr. Ljubomír Drápal, JUDr. Antonín Draštík, JUDr. Jan Engelmann, JUDr. Kateřina Hornochová, JUDr. Petr Hrachovec, JUDr. František Ištváněk, JUDr. Věra Kůrková, JUDr. Blanka Moudrá, JUDr. Danuše Novotná, JUDr. Jiří Pácal, JUDr. Mojmír Putna, JUDr. Jiří Spáčil, Csc., Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., JUDr. Marta Škárová a JUDr. Vladimír Veselý.

Výrok II. - Ke dni 17. 11. 1989 nebyli členy KSČ tyto soudci: JUDr. Iva Brožová, Mgr. Filip Cileček, JUDr. Ludvík David, Csc., JUDr. Zdeněk Des, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Miroslav Gallus, JUDr. Petr Gemmel, JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D., JUDr. Miroslava Jirmanová, JUDr. Vladimír Jurka, Doc. JUDr. Věra Korecká, Csc., Mgr. Michal Králík, Ph.D., Mgr. Petr Kraus, JUDr. Zdeněk Krčmář, JUDr. Vladimír Mikušek, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Olga Puškinová, JUDr. Blanka Roušalová, JUDr. Milada Šámalová, Doc. JUDr. Ivana Štenglová, JUDr. Petr Šuk, JUDr. Jindřich Urbánek, JUDr. Petr Vojtek, JUDr. Pavel Vrchá, JUDr.

Robert Waltr, Mgr. Jiří Zavázal a soudci dočasně přidělení k Nejvyššímu soudu JUDr. Pavlína Brzobohatá, JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D., a JUDr. Pavel Simon.“

V odůvodnění pak předsedkyně Nejvyššího soudu zejména uvedla, že pro rozhodnutí v dané věci je rozhodný nálezn Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10, v němž Ústavní soud dovodil, že předmětný údaj není citlivým údajem ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (odst. 167 nálezu). S ohledem na argumentaci uvedeného nálezu, podle níž je předmětný údaj otázkou veřejného zájmu (odst. 129 nálezu) a osobním údajem (odst. 167 nálezu), dospěla k závěru, že předmětný údaj je údajem podle § 5 odst. 2 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., který lze zpracovávat bez souhlasu subjektu údajů (srov. též odst. 170 nálezu). Proto podle § 16a odst. 6 písm. c) InfZ věc žadatele převzala. Z dostupných materiálů a na základě vlastních vyjádření soudců Nejvyššího soudu bylo zjištěno, že ke dni 17. 11. 1989 byli členy KSČ soudci uvedení ve výroku pod bodem I. a naopak členy KSČ ke dni 17. 11. 1989 nebyli soudci uvedení ve výroku pod bodem II. U ostatních soudců nelze členství v KSČ ke dni 17. 11. 1989 z materiálů, které má předsedkyně Nejvyššího soudu k dispozici, postavit najisto. Doplnila, že poskytnutí předmětného údaje není podmínkou výkonu funkce soudce ve smyslu § 60 zákona o soudech a soudcích a nebylo ani podmínkou dle předešlého zákona č. 335/1991 Sb. Proto také není Nejvyšší soud povinen předmětnými údaji disponovat a soudci nejsou povinni předmětný údaj Nejvyššímu soudu poskytnout. Taková povinnost neplyne ani z citovaného nálezu. Za této situace nelze dospět k závěru, že by neposkytnutí předmětného údaje soudcem Nejvyššího soudu bylo porušením povinností soudce ve smyslu § 80 zákona o soudech a soudcích, jak uváděl žadatel. Z InfZ ani z nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10, nelze rovněž dovodit, že by Nejvyšší soud měl opatřovat žadateli informace, jimiž sám nedisponuje a není povinen disponovat, neboť není v jeho působnosti opatřovat informace o členství soudců Nejvyššího soudu v KSČ. Naplnění požadavku žadatele o informaci v kontextu s Nálezem Ústavního soudu je determinován postojem těch, kterých se požadovaná informace týká, a tím ve svých důsledcích porušuje princip rovnosti před zákonem (InfZ). Vedle stížnosti podané odvolání posoudila předsedkyně Nejvyššího soudu také jako stížnost (ve smyslu ust. § 37 odst. 1 zák. č. 500/2004 Sb.). Nedílnou součástí správního spisu byly odpovědi jednotlivých soudců Nejvyššího soudu k požadované informaci.

Krajský soud v Brně v předmětné věci již jednou rozhodl, a to rozsudkem ze dne 27.4.2001, č.j. 29 A 4/2011-40, kterým žalobu ze dne 7.1.2011 zamítl. Ke kasační stížnosti žalobce pak Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 25.11.2011, č.j. 7 Ans 5/2011-104, rozsudek Krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z odůvodnění zrušeného rozhodnutí krajského soudu vyplývá, že žalobce v postupu správního orgánů spatřoval nečinnost ve smyslu ust. § 79 s.ř.s. a navrhoval soudu, aby žalovanému přikázal vyřídit jeho žádost o informace ze dne 1.12.2010 v celém rozsahu. Krajský soud však dospěl tehdy k závěru, že žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu přichází v úvahu pouze tehdy, jestliže správní orgán nevydá rozhodnutí, tedy nekoná (dle koncipování ochrany před nečinností správního orgánu pomocí správní žaloby podle ust. § 79 a násl. s.ř.s.). Žaloba na ochranu proti nečinnosti má tak řešit situace, kdy správní orgán nekoná, ačkoliv měl, nikoliv však situace, kdy správní orgán konal, tedy vydal rozhodnutí či osvědčení. Za situace, kdy správní orgán vydal rozhodnutí, není naplněn základní pojmový znak nečinnosti, přičemž v řízení na ochranu proti nečinnosti se lze domoci pouze vydání rozhodnutí (osvědčení). Podle krajského soudu v předmětné věci předsedkyně Nejvyššího soudu o žádosti žalobce rozhodla a poskytla žadateli informace, přičemž v odůvodnění rozhodnutí uvedla, z jakého důvodu nemohly být poskytnuty informace o ostatních soudcích Nejvyššího soudu. Pokud žalobce proti tomuto postupu brojil správní žalobou, že měly být

poskytnuty informace v požadovaném úplném rozsahu, pak podle původního názoru krajského soudu bylo předmětem soudního přezkumu rozhodnutí žalovaného (ve smyslu ust. § 65 s.ř.s., neboť jím bylo z části negativně rozhodnuto o žádosti žalobce o poskytnutí informací) a nikoliv nečinnost žalovaného. Jelikož žalovaný o žádosti žadatele rozhodl, byť způsobem, se kterým žalobce nesouhlasil, nejedná se o nečinnost správního orgánu, neboť žalovaný konal a o žádosti rozhodl. Na tom nic nemění ani to, že informace nebyly poskytnuty v plném rozsahu. To může mít vliv pouze na nezákonnost či vady rozhodnutí, které však soud může zkoumat pouze v řízení o žalobě proti rozhodnutí (§ 65 a násl. s.ř.s.) a nikoliv v řízení o žalobě proti nečinnosti (§ 79 a násl. s.ř.s.), kde se lze domáhat pouze ochrany před nekonáním správního orgánu. V situaci, kdy správní orgán konal a o žádosti žalobce rozhodl, nebyl naplněn základní pojmový znak nečinnosti, protože tímto typem soudního řízení se lze domoci pouze vydání rozhodnutí (osvědčení). Z tohoto důvodu nebyl Krajský soud v Brně názoru, že žalobce může podanou žalobou docílit cíle (petitu) v žalobě obsaženého, tedy poskytnutí požadovaných informací i ve zbývajícím rozsahu. Žalobce mohl využít žaloby na ochranu proti nečinnosti pouze v případě, že by žalovaný o jeho žádosti nerozhodl. Jelikož v předmětné věci žalovaný rozhodl, nejedná se o nečinnost a nepřichází do úvahy ani ochrana před ní, neboť správní orgán nebyl nečinný, a proto krajský soud nepřisvědčil žalobci v tom, že žalovaný je nečinný, a že mu má soud uložit povinnost, aby konal podle ust. § 79 a násl. s.ř.s. Proto žalobu jako nedůvodnou zamítl podle ust. § 81 odst. 3 s.ř.s.

Ke kasační stížnosti žalobce zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 25.11.2011, č.j. 7 Ans 5/2011-104, citovaný rozsudek Krajského soudu v Brně a věc mu vrátil k dalšímu řízení, přičemž jej v dalším postupu v předmětné věci zavázal právním názorem ve smyslu ust. § 110 odst. 4 s.ř.s. Ve zrušujícím rozsudku Nejvyšší správní soud mimo jiné uvedl, že závěry krajského soudu jsou nesprávné mimo jiné proto, že jsou založeny na tom, že vyřízení (částečné) žádosti o informace předsedkyní žalovaného ze dne 6.1.2011, č.j. Zin 20/2010, bylo rozhodnutím, a že jím byla vyčerpána žádost žalobce o informace. Především proto byla shledána kasační stížnost žadatele o informace za důvodnou, přičemž napadený rozsudek krajského soudu, založený na odlišných závěrech, než jaké učinil Nejvyšší správní soud, nemohl jako celek obstát, a proto byl zrušen.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dále uvedl, že se může pouze v obecné rovině ztotožnit se závěrem krajského soudu v tom, že žaloba na nečinnost podle ust. § 79 s.ř.s. je nedůvodná, pokud bylo vydáno rozhodnutí správním orgánem. Pokud správní orgán učinil úkon, podřaditelný pod ust. § 65 s.ř.s., je tento úkon nutno kvalifikovat jako rozhodnutí ve smyslu legislativní zkratky uvedené v ust. § 65 odst. 1 s.ř.s. V takovém případě není naplněn základní pojmový znak nečinnosti, což již poznamenal Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 31.1.2008, č.j. 9 As 76/2007-52. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dále uvedl, že soudní řád správní autoritativně určuje jako možnost obrany proti rozhodnutí pouze možnost podání žaloby dle části 3. hlavy II. dílu 1. cit. zákona, přitom „ostatní kategorie žalob jsou konstruovány jako zbytkové, kterých je možno využít jen za situace, kdy není možno použít žalobu základní“. Není rozhodující, zda vydané rozhodnutí je takového obsahu, jaký žadatel požadoval, podstatná je skutečnost, že nečinnost správního orgánu byla ukončena, a že proti případným nedostatkům vydaného rozhodnutí se lze bránit jinou cestou. Stížnost na vyřizování žádostí je obecným prostředkem nápravy proti vyřízení či nevyřízení žádosti o poskytnutí informace, avšak s výjimkou vydání rozhodnutí, proti němuž lze brojit odvoláním dle ust. § 16 InfZ. Má kombinovaný charakter prostředků nápravy proti nečinnosti (§ 16a odst. 1 písm. c) InfZ) a zároveň opravného prostředku proti úkonům, které lze považovat za vyřízení stížnosti (§ 16a odst. 1 písm. a) infZ) nebo jakémukoliv odložení

žádosti (§ 16a odst. 1 písm. b) InfZ). Nevyhoví-li zcela stížnosti sám povinný subjekt (odst. 5 InfZ), rozhoduje o ní nadřízený orgán (odst. 4), a to postupem podle odst. 6. V odst. 6 jsou stanoveny tři způsoby, jak může nadřízený orgán se stížností naložit. Podle písm. a) postup povinného subjektu potvrdí, podle písm. b) mu přikáže, aby ve stanovené lhůtě žádost vyřídil a podle písm. c) usnesením věc převezme a informaci poskytne sám nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Podle odst. 9 se proti rozhodnutí vydanému podle odst. 6 a 7 nelze odvolat. Proti rozhodnutí podle odst. 6 písm. c) se ovšem nelze odvolat pouze v případě, kdy rozhodl nadřízený orgán určený podle ust. § 178 odst. 2 věty poslední správního řádu nebo podle § 20 odst. 5 InfZ. Podle odst. 10 pak platí, že je-li poskytnuta informace podle odst. 6 písm. c), žadatel může ve smyslu odst. 1 písm. a) nebo c) postupovat obdobně, tj. podat stížnost. Se stížností na vyřízení žádosti tedy může být naloženo více způsoby, které se mimo jiné liší ve svých procesních důsledcích. Pokud nadřízený orgán zvolí postup podle odst. 6 písm. c) InfZ (usnesením věc převezme a informaci poskytne sám nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti), je opět proti jeho postupu přípustná stížnost a proti rozhodnutím případně také odvolání; odvolání je ovšem přípustné pouze tehdy, nejde-li o nadřízený orgán určený podle ust. § 178 odst. 2 věty poslední správního řádu nebo podle § 20 odst. 5 InfZ. V předmětné věci zvolil žalovaný postup podle ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ, přičemž podle Nejvyššího správního soudu lze postup nadřízeného orgánu podle tohoto ustanovení interpretovat několika způsoby. První varianta, k níž se přiklonil krajský soud ve zrušeném rozsudku, není podle názoru Nejvyššího správního soudu v dané věci použitelná, neboť předmětnou interpretaci dochází mimo jiné k popření základního východiska informačního zákona, a to že poskytování informací se neděje formou rozhodnutí ani usnesení. Závěry Nejvyššího správního soudu z rozsudku ze dne 31.1.2008, č.j. 9 As 76/2007-52, použité krajským soudem ve zrušovaném rozsudku, nejsou na nyní posuzovanou situaci bez dalšího přenositelné. Zatímco rozhodnutí podle ust. § 16a odst. 6 písm. a) InfZ je nutno považovat za konečné vyřízení žádosti, postup správního orgánu podle ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ může být dále předmětem stížnosti či odvolání. Podle Nejvyššího správního soudu není možná ani druhá varianta interpretace ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ, předestřená žalobcem, že neposkytnutím všech požadovaných informací se dostává povinný subjekt do nečinnosti, která přetrvává, není-li odstraněna ani přes podání stížnosti dle ust. § 16a InfZ. O nesprávnosti tohoto názoru svědčí existence usnesení o převzetí věci dle ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ, kterým nadřízený orgán na sebe atrahoval pravomoc vyřídít žádost. Původní povinný subjekt již není nečinný a nedisponuje pravomocí žádost vyřídít. Proti postupu nadřízeného orgánu podle ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ je přípustná další stížnost (§ 16a odst. 10 InfZ), která má obecně charakter prostředku ochrany proti nečinnosti toho subjektu, proti jehož postupu je podávána. To svědčí o nepravdivém závěru žalobce, neboť nečinným je orgán, který podle odst. 6 písm. c) postupoval, tj. nadřízený orgán, a nikoliv původní povinný subjekt. Z uvedených důvodů se Nejvyšší správní soud přiklonil k třetí variantě interpretace ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ, podle které se poskytnutí informace neděje formou rozhodnutí (ani usnesení), nicméně nečinnost původního povinného subjektu je ukončena již vydáním usnesení o převzetí věci nadřízeným správním orgánem. Postup nadřízeného orgánu je dvoufázový, i když obě mohou splývat ve vydání jediné listiny. Nadřízený orgán nejprve usnesením přebírá věc a ve druhé fázi poskytuje informace nebo odmítá žádost o poskytnutí informace anebo částečně poskytne informace a částečně žádost odmítne. Nadřízený orgán však může poskytnout informaci i v rámci usnesení o převzetí věci, avšak ani v tomto případě nenabývá poskytnutí informace podoby rozhodnutí (usnesení). Usnesením o převzetí věci se nadřízený orgán pasuje do role povinného subjektu (nečinnost původního povinného subjektu je tak ukončena) a přebírá povinnost řádně vyřídít žádost o poskytnutí informace. Pokud poskytne informace pouze částečně, aniž by o zbytku žádosti vydal rozhodnutí o odmítnutí, je nečinný (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.10.2009, č.j. 4 Ans 8/2009-71). Proti této

nečinnosti lze brojít stížností podle ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ, a posléze i žalobou na ochranu proti nečinnosti podle ust. § 79 a násl. s.ř.s., budou-li veškeré prostředky ochrany proti nečinnosti podle InfZ vyčerpány. V krajním případě může hrozit i řetězení stížností podle ust. § 16a InfZ, pokud bude stížnost vždy řešena postupem dle odst. 6 písm. c) a informace budou poskytovány pouze částečné, aniž by byla žádost ve zbytku odmítnuta. Avšak i na opakovaném podávání stížnosti je nutno trvat. Institut stížnosti podle ust. § 16a InfZ je velmi pružným prostředkem nápravy při vyřizování žádosti o informace podle informačního zákona, přičemž umožňuje v široké míře autoremeduru i opakované podání stížnosti, o níž musí být navíc rozhodnuto ve velmi krátké lhůtě. Při opomenutí povinného subjektu poskytnout informaci či o žádosti částečně negativně rozhodnout, tak může přijít velmi rychlá náprava přímo z jeho strany nebo ze strany nadřízeného orgánu, přičemž i podobné pochybení nadřízeného orgánu může být následně stejně rychle vyřešeno. Tato pružná ochrana je pro žadatele vhodnější, než ochrana proti nečinnosti podle ust. § 79 a násl. s.ř.s. Je proto legitimní požadovat, aby byla před případným podáním žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu podána i opakovaně stížnost podle ust. § 16a InfZ. Ze všech uvedených důvodů je situace odlišná od běžné nečinnosti správních orgánů ve správním řízení. Pouze v případě, že by postup orgánu rozhodujícího o stížnosti svědčil o jeho snaze požadované informace neposkytnout a zároveň bránit žadateli domoci se účinné obrany proti jeho postupu tím, že by byl opakovaně účelově ponecháván prostor pro další prostředek nápravy (stížnost dle ust. § 16a odst. 10 InfZ), by nebylo možné trvat na dalším podávání stížností před podáním správní žaloby na ochranu proti nečinnosti. Nejvyšší správní soud ze stejných důvodů v předmětné věci dodal, „že i kdyby Nejvyšší správní soud přisvědčil výkladu žalobce, nemohla být v dané věci jeho žaloba pravděpodobně úspěšná právě pro nevyčerpání prostředků, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu. Žalobce totiž mohl podat další stížnost podle ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ, přičemž z obsahu správního ani soudního spisu nevyplývá, že by tak učinil“. Nejvyšší správní soud dále zdůraznil, že v případě, že nadřízený orgán podle ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ usnesením převezme věc, je tím původní povinný subjekt zbaven pravomoci v dané věci rozhodovat a nemůže tak být nečinný. Do nečinnosti se již může dostat pouze nadřízený orgán, a to za podobných podmínek, jako původní povinný subjekt. Pokud tedy po převzetí věci poskytne nadřízený orgán informaci pouze částečně, aniž by rozhodl o částečném odmítnutí žádosti (v té části, v níž informaci neposkytl), je nečinný. I zde je však nutno proti nečinnosti nadřízeného orgánu nejprve brojít stížností podle ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ. Nejvyšší správní soud dal stěžovateli za pravdu v tom, že rozhodnutí předsedkyně žalovaného ze dne 6.1.2011, č.j. Zin 20/2010, nebylo ani částečně negativním rozhodnutím o jeho žádosti. V případě částečného neposkytnutí požadovaných informací, mělo být rozhodnuto formálně o částečném odmítnutí žádosti, což se v posuzované věci nestalo. Otázka vyčerpání opravného prostředku podle ust. § 16a odst. 10 InfZ nebyla v řízení před krajským soudem zcela objasněna, avšak žalobce jednoznačně namítal nečinnost původního povinného subjektu. Za daného stavu nemohla být jeho žaloba úspěšná, neboť nečinnost původního povinného subjektu byla ukončena v důsledku rozhodnutí nadřízeného orgánu o převzetí věci. Je však pravdou, že i pokud by žalobce skutečně brojil proti nečinnosti předsedkyně žalovaného, byl by ve světle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu pasivně legitimován přímo žalovaný, nikoliv jeho předsedkyně, jejíž pravomoc rozhodovat o stížnosti podle ust. § 16a InfZ vyjadřuje pouze funkční postavení v rámci vnitřní organizace Nejvyššího soudu, aniž by založila její procesní subjektivitu ve smyslu s.ř.s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25.8.2006, č.j. 4 As 57/2005-64, nebo ze dne 23.10.2008, č.j. 1 As 45/2008-56). Z obsahu předmětné žaloby však nebylo pochyb o tom, že je namítána nečinnost žalovaného, nikoliv jeho předsedkyně. Nešlo o pouhý nedostatek

náležitostí žaloby, které by bylo potřeba odstraňovat, žaloba byla meritorně projednatelná, byla projednána, a to se správným závěrem ve vztahu k původnímu povinnému subjektu (jehož nečinnosti se žalobce fakticky nesprávně dovolával), tedy že nebyl nečinný, a že žaloba je tak nedůvodná. Avšak takové rozhodnutí nemohlo jako celek podle Nejvyššího správního soudu obstát, neboť k němu krajský soud dospěl na základě zcela odlišných úvah, a proto rozhodnutí krajského soudu zrušil. Nejvyšší správní soud dále zavázal krajský soud právním názorem, podle něhož měl mimo jiné opětovně posoudit nečinnost žalovaného, ovšem s přihlédnutím k výše uvedené interpretaci ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ. Pokud by žalobce v dalším řízení před krajským soudem změnil svá žalobní tvrzení tak, že by se nově chtěl domoci ochrany proti nečinnosti předsedkyně žalovaného (přitom ke změně v osobě žalovaného, jak bylo výše uvedeno, nedochází), musel by krajský soud nejprve prověřit, zda byl vyčerpán prostředek ochrany proti nečinnosti nadřízeného orgánu podle ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ. Za trvání tvrzené nečinnosti, přes vyčerpání tohoto prostředku nápravy, by bylo v posuzovaném případě nutno považovat situace, kdy by předsedkyně žalovaného o opakované stížnosti nijak nerozhodla nebo by opětovně postupovala podle ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ, avšak požadované informace by neposkytla zcela a zároveň by nerozhodla o částečném odmítnutí žádosti. Závěrem Nejvyšší správní soud ještě uvedl, že pokud by ke včasnému podání stížnosti došlo teprve v průběhu řízení o žalobě, postupoval by krajský soud v intencích rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10.2.2010, č.j. 2 Ans 5/2009-59.

Podáním doručeným krajskému soudu dne 4.1.2012 žalobce změnil svá původní žalobní tvrzení (v intencích zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu) tak, že se chce domoci ochrany proti nečinnosti předsedkyně žalovaného. Současně žalobce uvedl, že stížnost proti nečinnosti nadřízeného orgánu (předsedkyně žalovaného podle ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ) nepodal, a to údajně z důvodu neexistence nadřízeného orgánu, jenž by byl příslušný tuto stížnost projednat. Vycházel přitom z toho, že Nejvyšší správní soud akceptoval předsedkyni žalovaného jako jeho nadřízený orgán, a přitom neaplikoval ust. § 178 odst. 1 správního řádu a nedospěl k tomu, že nadřízeným orgánem žalovaného je Ministerstvo spravedlnosti ČR, jako orgán vykonávající dozor, nýbrž použil ust. § 20 odst. 5 InfZ. Není-li ministerstvo nadřízeným orgánem Nejvyššího soudu ČR, nemůže být logicky ani nadřízeným orgánem její předsedkyně, a jelikož ust. § 20 odst. 5 InfZ neuvádí, kdo je nadřízeným orgánem příslušným k projednání stížnosti podle ust. § 16a odst. 10 InfZ (předsedkyně soudu nemůže stát sama sobě v čele), nelze než dovodit, že nadřízený orgán příslušný k projednání takové stížnosti neexistuje. Za této situace nelze po žalobci požadovat, aby před podáním žaloby na ochranu před nečinností správního orgánu uplatnil takový opravný prostředek, k jehož projednání není příslušný žádný správní orgán. Žalobce proto navrhl, aby soud s úvahou změny žalobních tvrzení podané žalobě vyhověl a žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Podle ust. § 110 odst. 4 s. ř. s. platí, že zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozsudku. V dalším řízení v této věci proto krajský soud postupoval ve smyslu shora cit. ust. plně v souladu se závaznými závěry Nejvyššího správního soudu vyslovenými v jeho zrušovacím rozsudku ze dne 25. 11. 2011, č.j. 7 Ans 5/2011-104.

Dříve, než se Krajský soud v Brně mohl zabývat důvodností žaloby, zkoumal, zda jsou ve věci splněny podmínky řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Krajský soud přitom vycházel ze skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (§ 81

odst. 1 s. ř. s.). Dospěl však k názoru, že řízení o podané žalobě (byť podané včas) nemůže proběhnout, a že žaloba musí být odmítnuta z následujících důvodů.

Předmětnou žalobou se žalobce domáhal ochrany před nečinností žalovaného, konkrétně jeho předsedkyně (po změně žalobních tvrzení), ve smyslu ust. 79 a násl. s. ř. s., kterou spatřoval v tom, že mu nebyly poskytnuty všechny požadované informace, jak požadoval v žádosti ze dne 1. 12. 2010. Požadoval proto na zdejším soudu, aby žalovanému rozsudkem přikázal vyřídit žalobcovu žádost v celém rozsahu (§ 81 odst. 2 s. ř. s.).

Podle § 2 s. ř. s. poskytují správní soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. V ustanovení § 4 s. ř. s. jsou pak v obecné rovině upraveny základní typy řízení, které mohou před správními soudy probíhat, mj. řízení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu (§ 4 odst. 1 písm. c) s. ř. s.).

Řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu je podrobně upraveno v ust. § 79 a násl. s. ř. s. Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. se může ten, kdo bezvýsledně vyčerpá prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek. Podle § 81 odst. 2 s. ř. s. je-li žaloba důvodná, soud uloží rozsudkem správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu, ne však delší, než kterou určuje zvláštní zákon. V tomto řízení se tedy poskytuje ochrana veřejným subjektivním právům před nečinností (nekonáním) správního orgánu. Tento institut ochrany před nečinností je omezen pouze na případy, kdy ve správním řízení správní orgán nevydal rozhodnutí (osvědčení), avšak nelze se jím domoci jiného konání správního orgánu. Tomu odpovídá i jediný možný petit žaloby (§ 81 odst. 2 s. ř. s.), podle něhož se žalobce může domáhat pouze uložení povinnosti správnímu orgánu vydat rozhodnutí či osvědčení.

V předmětné věci je podstatný závěr Nejvyššího správního soudu ve výše uvedeném zrušovacím rozsudku, s nímž se v nyní přezkoumávané věci plně ztotožnil i krajský soud, a sice že se poskytnutí informace neděje formou rozhodnutí (ani usnesení), kterým by byla vyčerpána žádost o poskytnutí informace a ukončena nečinnost původního povinného subjektu, neboť ta je již ukončena vydáním usnesení o převzetí věci nadřízeným orgánem (§ 16a odst. 6 písm. c) InfZ). V posuzovaném případě převzala věc předsedkyně žalovaného, jako nadřízený orgán ve smyslu ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ, a současně poskytla požadovanou informaci, byť jen částečně. Převzetím věci ve smyslu posledně citovaného ustanovení se nadřízený orgán dostává do role povinného subjektu a přebírá všechny povinnosti z toho vyplývající, zejména povinnost řádně vyřídit žádost o poskytnutí informace. Pokud pak nadřízený orgán tak, jako v daném případě předsedkyně žalovaného, poskytne požadované informace pouze částečně, aniž by o zbytku žádosti vydal negativní rozhodnutí o jejím odmítnutí, je nečinný (srov. obdobně ve vztahu k takovému postupu ze strany povinného subjektu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.10.2009, č.j. 4 Ans 8/2009-71). Ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ umožňuje proti této nečinnosti nadřízeného orgánu následně brojit stížností v rámci správního řízení, a poté popř. i správní žalobou na ochranu proti nečinnosti podle ust. § 79 a násl. s.ř.s., budou-li veškeré prostředky ochrany proti nečinnosti podle InfZ vyčerpány. Za situace, kdy na sebe nadřízený

orgán podle ust. § 16a odst. 6 písm. c) InfZ atrahoval pravomoc k vyřízení žádosti o poskytnutí informace, byl původní povinný subjekt zbaven pravomoci v dané věci rozhodovat a již v ní nemůže být nečinný. Do nečinnosti se již může dostat pouze nadřízený orgán, a to za stejných podmínek, jako původní povinný subjekt. Pokud tedy v posuzované věci poskytl nadřízený orgán po převzetí věci informaci pouze částečně, aniž by rozhodl o částečném odmítnutí žádosti, je nečinný. Ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ umožňuje proti této nečinnosti nadřízeného orgánu nejprve brojit stížností. Předsedkyně žalovaného rozhodnutím ze dne 6.1.2011, č.j. Zin 20/2010, poskytla informace o tom, kteří soudci Nejvyššího soudu byli ke dni 17.11.1989 členy KSČ, a kteří k tomuto datu členy KSČ nebyli, přitom neposkytla informaci o všech soudcích Nejvyššího soudu a ani neuvedla, kdo byl k tomuto datu kandidátem členství v KSČ. Za této situace, kdy došlo k částečnému neposkytnutí požadovaných informací, měla předsedkyně žalovaného formálně rozhodnout o částečném odmítnutí žádosti. Jelikož k tomu v předmětné věci nedošlo, je nadřízený správní orgán (předsedkyně žalovaného) nečinný. Za této situace byla zcela jednoznačně nečinnost původního povinného subjektu ukončena (v důsledku rozhodnutí nadřízeného orgánu o převzetí věci) a proti nečinnosti nadřízeného orgánu (předsedkyně žalovaného) byl přípustný opravný prostředek, kterým byla stížnost ve smyslu ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ. Ze správního i soudního spisu, ale také z podání žalobce ze dne 3.1.2012, kterým upravil svá žalobní tvrzení vůči předsedkyni žalovaného, vyplynulo, že stížnost podle ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ proti nečinnosti předsedkyně žalovaného (nadřízenému orgánu) nepodal, i když nadřízený orgán poskytl informaci pouze částečně a ve zbytku o částečném odmítnutí žádosti nerozhodl. Předsedkyně žalovaného je tak v rozsahu neposkytnutých informací nečinná, přičemž žalobce nevyčerpal všechny opravné prostředky stanovené InfZ k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, resp. nepodal stížnost ve smyslu ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ, když nebylo negativně rozhodnuto předsedkyní žalovaného o odmítnutí části žalobcovy žádosti o poskytnutí informací.

Pro úplnost Krajský soud v Brně ještě doplňuje (v souladu s recentní judikaturou Nejvyššího správního soudu), že i kdyby žalobce skutečně správně brojl proti nečinnosti žalovaného, byl by pasivně legitimován přímo žalovaný a nikoliv jeho předsedkyně, jejíž pravomoc rozhodovat o stížnosti podle ust. § 16a InfZ vyjadřuje pouze funkční postavení v rámci vnitřní organizace Nejvyššího soudu ČR, aniž by zakládalo její procesní subjektivitu ve smyslu s.ř.s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25.8.2006, č.j. 4 As 57/2005-64, nebo ze dne 23.10.2008, č.j. 1 As 45/2008-56). Z obsahu původně podané žaloby však nebylo pochyb o tom, že žalobce namítal nečinnost žalovaného, jako původního povinného subjektu, a nikoliv předsedkyně žalovaného, jako nadřízeného orgánu ve smyslu InfZ. Také podle ust. § 8 odst. 1 Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 13/2008-SOSV-SP ze dne 24.7.2009 platí, že rozhoduje o stížnosti na postup Nejvyššího soudu při vyřizování žádosti (k § 16a InfZ) předseda tohoto soudu.

K pochybení v označení žalovaného v žalobě na ochranu proti nečinnosti, které nelze považovat pouze za formální nedostatek žaloby, se vyslovil Nejvyšší správní soud také v rozsudku ze dne 4.11.2004, č.j. 3 Ans 2/2004-60, dostupném na www.nssoud.cz, z něhož se podává, že „označí-li žalobce v řízení o ochraně před nečinností správního orgánu jako žalovaného správní orgán, který nemá pravomoc rozhodnutí vydat, soud žalobu zamítne. Nezkoumá, zda tuto pravomoc má jiný správní orgán, neboť povinnost by mohl uložit jen žalovanému, tj. tomu, kdo má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení (§ 79 odst. 2 s.ř.s.) podle žalobního tvrzení.“ Označením žalovaného v žalobě na ochranu proti nečinnosti, které je zcela v dispozici žalobce, je soud vázán, a tento případ nelze zaměňovat s pasivní

legitimací žalovaného v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 69 s.ř.s.), neboť v tomto řízení není osoba žalovaného určena tvrzením žalobce, nýbrž ji kogentně určuje zákon (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.2.2010, č.j. 2 Ans 5/2009-59).

Podle ust. § 5 s. ř. s. nestanoví-li s. ř. s. nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.

Podle ust. 68 písm. a) s. ř. s. je žaloba nepřipustná mimo jiné tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného. Není přitom rozhodné, z jakých důvodů nedošlo k vyčerpání opravných prostředků. Soud ve správním soudnictví není povolán přezkoumávat postup správního orgánu, vůči němuž bylo možné uplatnit opravný prostředek. Soudní přezkum postupu správních orgánů a jejich rozhodnutí je koncipován až jako následný prostředek ochrany veřejných subjektivních práv, který nemůže nahrazovat prostředky nacházející se uvnitř veřejné správy. V daném případě je navíc aktivně legitimován k podání žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu pouze ten, kdo bezvysledně vyčerpal v řízení před správním orgánem veškeré prostředky k jeho ochraně proti nečinnosti takového orgánu stanovené procesním předpisem (§ 79 odst. 1 s. ř. s.). Vyčerpání opravných prostředků ve správním řízení je tedy nezbytnou zákonnou podmínkou pro podání uvedené správní žaloby k soudu.

Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nestanoví-li s. ř. s. jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže je podle s. ř. s. nepřipustný.

Vzhledem k tomu, že žalobce při vyřizování žádosti o informace bezvysledně nevyčerpal k ochraně proti nečinnosti veškeré prostředky nápravy, které procesní předpis (InfZ) stanoví pro řízení před správním orgánem, nemohla být jeho žaloba nejen úspěšná, ale především je nepřipustná dle ust. § 68 písm. a) s. ř. s. Žalobce totiž mohl proti nečinnosti předsedkyně žalovaného (jenž je nečinná v rozsahu nesdělených informací, když o jejich neposkytnutí odmítavě nerozhodla) podat stížnost podle ust. § 16a odst. 10 ve spojení s odst. 1 písm. c) InfZ, což však neučinil, jak potvrdil i ve svém podání ze dne 3.1.2012, a tak nevyčerpal veškeré prostředky nápravy. Nebyla tak naplněna zákonná podmínka přípustnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti (§ 68 písm. a) a § 79 odst. 1 věty první s. ř. s.).

Jelikož je v předmětné věci žaloba nepřipustná podle ust. § 68 písm. a) s. ř. s. z důvodu nevyčerpání opravných prostředků žalobcem v řízení před správním orgánem, nezbylo soudu než žalobu odmítnout podle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Odmítnutím žaloby soud neodnímá žalobci právo na opakovaný přístup k soudu v této věci po splnění všech předpokladů stanovených s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů tohoto řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta. Soud vzal také v úvahu náklady předchozího soudního řízení, a to jednak před krajským soudem, o nichž již rozhodoval v předchozím rozsudku ve věci (kdy žalobce úspěšný ve věci nebyl a právo na náhradu nákladů řízení bylo proto možno přiznat podle § 60 odst. 1 s. ř. s. žalovanému, zastoupenému v předchozím řízení advokátem JUDr. Pavlem Uhlem, který vyčíslil náklady právního zastoupení ve výši 5.760,- Kč; jelikož však žalovaný disponoval sám o sobě dostatečně kvalifikovaným odborným aparátem, jako

nejvyšší článek obecné soustavy soudů, neshledal krajský soud důvod k přiznání náhrady nákladů řízení žalovanému, a proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal žádnému z účastníků), a jednak před Nejvyšším správním soudem (zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v dalším rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti dle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s.), kde sice byl úspěšný žalobce v tom, že rozsudek krajského soudu byl na podkladě podané kasační stížnosti zrušen, ale převážně z jiných důvodů, než argumentoval žalobce (s žalobou nemohl být úspěšný, když s ní nesprávně směřoval proti původnímu povinnému subjektu s tím, že je nečinný, ačkoliv již nečinným nemohl být; nevyčerpal opravné prostředky ve správním řízení a proti nečinnosti nebrojil stížností aj.). Soud proto využil moderačního práva, neboť v tomto shledal důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu ust. § 60 odst. 7 s. ř. s. a nepřiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O vrácení zaplaceného soudního poplatku žalobci nemohl soud rozhodnout, neboť ten se vrací podle ust. § 10 odst. 3 zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, pouze v případě odmítnutí žaloby před prvním jednáním, a podle odst. 5 cit. ust. dokud nebylo vydáno rozhodnutí o věci samé, což není posuzovaný případ. Ve věci totiž rozhodoval nejprve rozsudkem krajský soud, posléze rozhodoval rozsudkem i Nejvyšší správní soud (byť oba soudy rozhodovaly neveřejně), a teprve nyní krajský soud žalobu odmítl.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí, které nabývá právní moci dnem doručení, lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 23.2.2012

JUDr. Jana Jedličková, v.r.
předsedkyně senátu